

NOLIKUMS PAR LATVIJAS SILTASIŅU ZIRGU ŠĶIRNES VAISLAS ĒRZEĻU SERTIFICĒŠANU

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes ērzeļus un to vaislas materiālu sertificē izmantošanai vaislai, ja:

- To ģenētiskā kvalitāte atbilst audzēšanas programmā minētajiem rādītājiem;
- ērzelim ir piešķirts pārbaudāmā vaislinieka vai vaislas materiāla statuss, ja ģenētiskā kvalitāte tam vēl nav noteikta;
- ērzelis ir ierakstīts ciltsgrāmatā;
- ērzelim un vaislas materiālam ir izsniegts zootehniskais sertifikāts;
- ērzelim ir veikta DNS ģenētiskās identitātes pārbaude.

Lecināšanas sertifikātu piešķir šķirnes zirgu audzēšanas biedrība (turpmāk – Biedrība).

Iespējami vairāki vaislinieka sertifikāta veidi:

- Pārbaudāmajam vaisliniekam un vaislas materiālam sertifikātu izsniedz uz pārbaudes laiku 5 gadi, kurā iegūst ģenētiskās kvalitātes novērtējumu;
- Pārbaudāmiem ērzeļiem, kurus vērtē ārpus centralizētas sertifikācijas, izsniedz ierobežotas izmantošanas sertifikātu (izmantošanai savā saimniecībā vai uz noteiktu ķēvju skaitu);
- Pēc sertifikāta pagarināšanas, kuru veic pamatojoties uz pēcnācēju kvalitātes vērtējumu, vaislas ērzelis saņem sertifikātu uz neierobežotu darbības laiku.

Pārbaudāmā ērzeļa sertifikāta saņemšanai vaislas ērzeļa īpašnieks Biedrībā iesniedz iesniegumu (4.pielikums), papildus pievienojot:

- Dokumentu, kas apliecina dzīvnieku infekcijas slimību valsts uzraudzības plānā noteikto obligāto pasākumu izpildi;
- Zootehnisko sertifikātu;
- DNS ģenētiskās identitātes pārbaudes rezultātus.

Ja iepriekš minētiem dokumentiem var piekļūt tīmekļa vietnē, tad iesniegumā var norādīt tiešu atsauci uz šo tīmekļa vietni.

Ja ērzeļi novērtējusi sertifikācijas komisija un pēc visiem rādītājiem ērzelis atbilst vaislas ērzeļa prasībām, vaislinieka īpašnieks papildus iesniedz veterinārārsta slēdzienu par rentgenoloģisko izmeklējumu rezultātiem (ODC, špats, navikulārais sindroms). Ja sertifikācijas komisijai rodas aizdomas par roreru, kriptorhismu vai citiem iespējami pārmantojamiem defektiem, komisija var nozīmēt veikt papildus izmeklējumus.

Lai vaislas ērzelis saņemtu pārbaudāmā vaislas ērzeļa sertifikātu, šķirnes zirgu audzēšanas biedrība pēc pieteikuma saņemšanas:

1. Izveido sertificētu vērtēšanas ekspertu komisiju piecu cilvēku sastāvā (kopīgu visām biedrībām, kuras īsteno Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes audzēšanas programmu) un ne retāk kā reizi gadā veic centralizētu ērzeļu sertificēšanu;
2. Lemj par ērzeļa iekļaušanu vaislas sastāvā, izvērtējot ērzeļa vērtēšanas rezultātus, kuri apkopoti „Zirga vērtēšanas lapā”;
3. Biedrība rakstiski motivē savu lēmumu.
4. Biedrība sastāda aktu par sertifikācijas rezultātiem.
5. Biedrība informē par savu lēmumu ērzeļa īpašnieku un, ja pieņemts negatīvs lēmums, izsniedz rakstisku atteikuma motivāciju.
6. Biedrība ir tiesīga pieaicināt sertificētus ārzemju speciālistus, kas ir kompetenti Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes selekcijā pieļaujamo zirgu šķirņu vērtēšanā.
7. Ērzeļiem, kas atzīti par vaislā derīgiem, biedrība izsniedz elektroniski sagatavotu sertifikātu.

Ja zirgu īpašnieks vēlas sēklot savas ķēves ar ievesto biomateriālu vai ved sēklot ķēves ar citas ES valsts sertificētajiem vaisliniekiem, tad par izmantojamo ērzeli /biomateriālu/ pirms sēklošanas ērzeļa īpašnieks Biedrībā iesniedz iesniegumu (4.pielikums), papildus pievienojot:

- Zootehnisko sertifikātu;
- Veterinārā (veselības) sertifikāta kopiju.

Sertifikāta pagarināšanai 2 mēnešus pirms sertifikāta derīguma termiņa beigām vaislas ērzeļa īpašnieks Biedrībā iesniedz iesniegumu (4.pielikums), papildus pievienojot:

- Dokumentu, kas apliecina dzīvnieku infekcijas slimību valsts uzraudzības plānā noteikto obligāto pasākumu izpildi vai veterinārā (veselības) sertifikāta kopiju, ja vaislinieku un tā vaislas materiālu iepērk citā valstī;
- Vaislinieka ģenētiskās kvalitātes novērtējumu. Ērzelim ir jābūt iegūtiem un vērtētiem pieciem pēcnācējiem. Ja pēcnācēju vidējais vērtējums ir zemāks nekā populācijas vidējais piecu gadu periodā, sertifikātu nepagarina.

Ja iepriekš minētiem dokumentiem var piekļūt tīmekļa vietnē, tad iesniegumā var norādīt tiešu atsauci uz šo tīmekļa vietni.

Ja pastāv aizdomas, ka ērzelim vai tā pēcnācējiem ir pārmantojami defekti, komisija var nozīmēt veikt papildus izmeklējumus, tostarp rentgenoloģiskos, kuru rezultāti pēc komisijas lēmuma var būt par iemeslu sertifikāta nepagarināšanai vai anulēšanai, ja sertifikāts piešķirts uz neierobežotu termiņu.

Ērzeļiem vērtē 7 eksterjera grupas un 4 darbaspēju pazīmes, saskaņā ar šķirnes standarta prasībām, katru pēc desmit ballu skalas, un veic eksterjera un darbaspēju pazīmju lineāro profilēšanu, un rezultātus fiksē *Zirga vērtēšanas lapā* (5.pielikums).

Minimālās prasības sertificēšanai:

- izcelsme/ tips: ≥ 8 ballēm,
- eksterjera vērtējums: ≥ 52 balles,
- darbaspēju vērtējums ≥ 31 balle.

Vaislas sastāvā iekļaujamo ērzeļu minimālie izmēri 36 mēnešu vecumā ir sekojoši:

- Augstums skaustā: 164 cm
- Krūšu apkārtmērs: 185 cm
- Pēdvidus apkārtmērs: 21,0 cm

Svarīgs ir arī kopējais iespaids par ērzeli. Ērzelim jābūt labdabīgam, enerģiskam, nosvērtam, bez iedzimtiem defektiem. Ērzeļi ar eksterjera kļūdām vai 1-2 cm mazāku skausta augstumu nekā minimālās prasībās noteikto, bet teicamām (ne mazāk kā 36 balles) darba spējām, par sertificētiem vaisliniekiem var tikt atzīti izņēmuma gadījumos. Šādu ērzeļu izmantošanu apstiprina vaislas ērzeļu sertificēšanas komisijas slēdziens.

Šķirnes zirgu audzēšanas biedrība sertifikātu var anulēt, ja netiek pildīti biedrības norādījumi par audzēšanas programmā noteiktajiem vaislinieku izmantošanas nosacījumiem.